

Hur får vi en ökad skolnärvaro?

Eva-Lena Årmyr

Presentation – Eva-Lena Årmyr

Biträdande skolchef, Ånge kommun
med särskilt fokus på skolutveckling och verksamhetsuppföljning. Verksamhetschef för barn- och elevhälsans medicinska och psykologiska insats.

Filosofie magisterexamen inom huvudområdet utbildningsvetenskap och **doktorand inom ämnet pedagogik vid Mittuniversitetet**

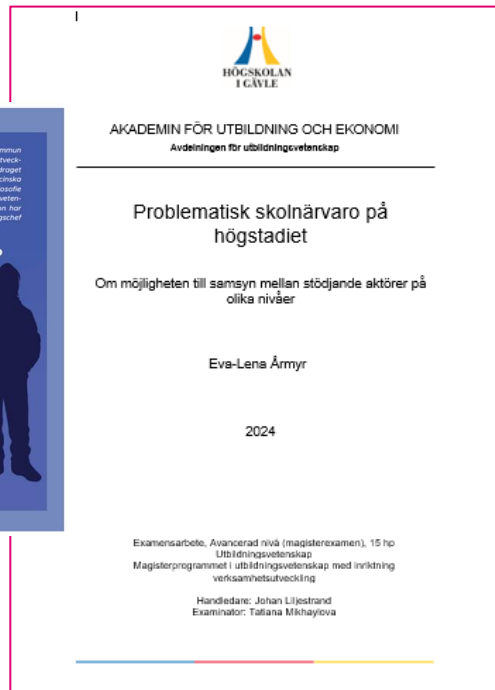
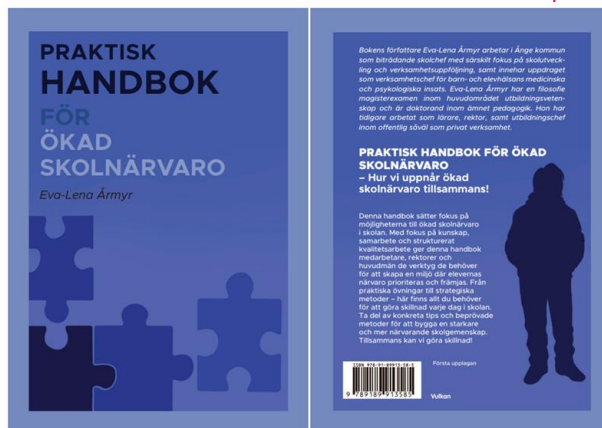
Erfarenhet som lärare, rektor, samt utbildningschef inom offentlig (kommunalförbund, kommun) såväl som privat verksamhet.

Problematisert skollärare på högstadiet

Medfinansieras av
Europeiska unionen

- Magister utbildningsvetenskap och verksamhetsutveckling
- 11 semistrukturerade intervjuer med representanter från arbetsmarknad, socialtjänst och utbildning.
- Tidigare forskning
- Teori
- Resultat
- Diskussion

Plan för ökad närvaro – Hur gör vi?

Kunskap om lagstiftning och ansvar.

Kunskap om frånvaro och anledningarna till den (forskning).

Samsyn, samverkan och samarbete

Policydokument, med riktlinjer och stöd. En frånvarotrappa kan stötta.

Analysera frånvaron, gärna över tid (jmf med schema, lärarbyten, etc.)

System och dialog som fungerar.

Plan för ökad närvaro – vad glömmmer vi oftast?

Analysen

En systematik i arbetet

Förståelsen för
forskning & beprövad
erfarenhet i praktiken, i
& mellan klassrum

Dialog med elever och
vårdnadshavare, på
deras vis

System som passar
eleven och
vårdnadshavaren likväl
som professionen

Det är inte *rutinen eller
systemen, i sig*, som
skapar ökad
skolnärvaro.

Samsynen på
begreppen och arbetet

Samverkan inom och
mellan verksamheter,
ex socialtjänsten

*Ta med frågan hem: Vilken av dessa delar behöver vårt
arbetslag/skola/huvudman fokusera på?*

Underliggande och utlösande faktorer till frånvaro

(Andersson, 2017, Forsell, 2019, Kearney, 2003, Strand, 2013, Tomaszewska-Pękała, m.fl. 2019)

- Depression, oro och ångest
- Brist på tydlighet och hälsofrämjande arbete
- Brist på motivation
- Otydlighet kring frånvarohantering bidrar till uteblivna, sena eller fel insatser

Stöd & framgångsfaktorer för att förebygga frånvaro

(Andersson, 2017, Bronfenbrenner, 1979, Forsell, 2019, Strand, 2013, Tomaszewska-Pękała, m.fl. 2019)

- Kunskap om vad som leder till ökad närvaro
- Bygga upp en stark kultur av tillhörighet genom ett hälsofrämjande perspektiv
- Kvaliteten i relationer
- Pedagogiska, känslö- och beteendemässiga stödinsatser
- Socialt stöd
- Effektiv samverkan

Skolhund, häst

Tänka på elevernas
bakgrund

Genuin
delaktighet

Lyssna in v
erfarenheter

Involvera flera

Läxläsning och lovskola
Särskilda studiegrupper

*Vi saknade dig
idag!*

Samverka med
socialtjänsten

Hållbara relationer

Samtal med mentor,
kurator, SYV

Ånge
kommun

Medfinansieras av
Europeiska unionen

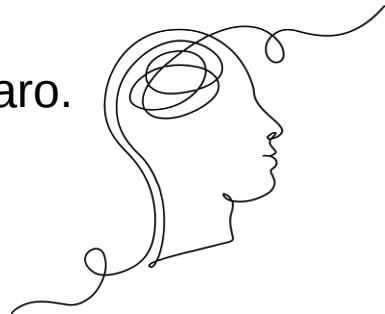

Viktigt: Det börjar redan i förskolan

- För 3-4 åringar med oroande frånvaro var det påtaglig risk för sämre resultat i ma, sv och närvaro (Erich, 2014; 2018)
 - 5 X vanligare med tendenser på högre frånvaro i årsk 2

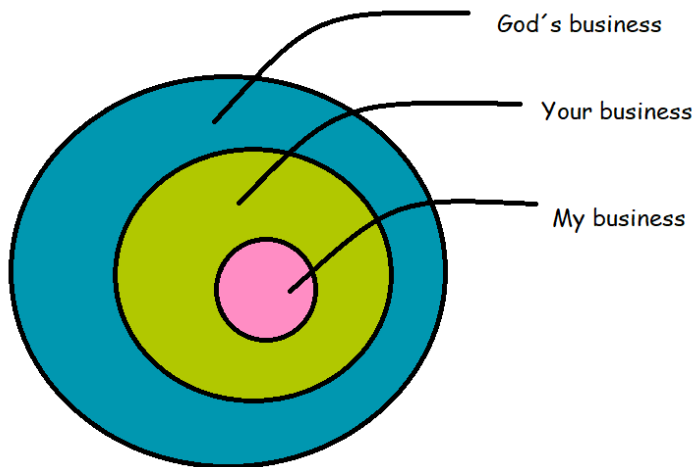
Oroande frånvaro kan vara missad tid i förskolan (mot lagt schema), påtagligt sena ankomster, långa sammanhängande ledigheter, oregelbunden närvaro eller mönster i frånvaron.

Tips: Malin Gren Landell forskar bl.a. mot förskolan och frånvaro.

Hur lyckas vi med framgångsfaktorerna?

Avvakta med det som *inte* går påverka **Satsa på det som går att påverka**

- Bemötande
- Min inställning och mitt agerande
- Tidiga insatser
- Samverkan och samarbete
- *Vad funkar hos oss och hur kan vi utveckla det?*
- *OBS. Ett steg i taget.*

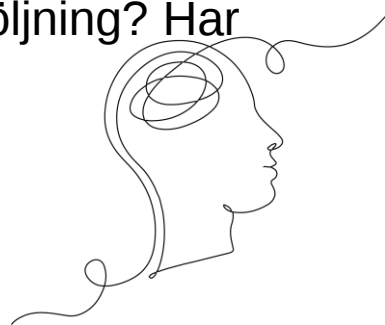

Vad gör man när det inte funkar?

Elev/personal lever inte upp till det förväntade. Frånvarotrappor som inte åtföljs.
Klasser som spårar ut. Resultaten uteblir.

Analysfasen

- Ta reda på vad det är som sker och varför – på riktigt? (5-varför-modellen?)
- Finns det en samsyn eller är du ensam med åsikten?
- Hur påverkar situationen barnen och elevernas närvaro (eller annat)?
- Fråga dig då - Vad är **din** roll i det hela? Har du varit tydlig nog? Har du lyft utmaningen/arna i samtal, dokumenterat dem? Gett stöd och uppföljning? Har du pratat för döva öron?

Exempel på ledarskapsstrategi

Dialogorienterad stil

Var ärligt nyfiken och analysera varför och hur. Låt klassen/arbetslaget eller den anställde/eleven föreslå egna förslag på hur de/den kan utvecklas. Ge stöd/mentorskap. Följ upp kontinuerligt (sätt in uppföljningarna i kalendern).

- **Fokus:** Kommunikation, förståelse, samarbete.
- **Tanke:** Om vi bara pratar igenom problemet så kommer vi att hitta en lösning.
- **Fördelar:** Kan bygga förtroende och långsiktiga relationer.
- **Risker:** Kan uppfattas som konflikträdd eller ineffektiv om det *inte* leder till konkreta förändringar.

Exempel på ledarskapsstrategi

Omplaceringsorienterad stil

När tydlighet och dialog, *samt* uppföljning inte fungerar behöver kanske omplacering ske?

- **Fokus:** Praktisk problemlösning genom att ändra arbetsuppgifter eller miljö.
- **Tanke:** Personen kanske fungerar bättre i en annan roll eller kontext.
- **Fördelar:** Kan rädda kompetens och undvika konfrontation.
- **Risker:** Kan bli en form av "problembollning" om grundproblemet inte adresseras.

Exempel på ledarskapsstrategi

Konsekvensorienterad stil

När ni står fast. Dialog och omplacering fungerar inte. Kom till avslut.

- **Fokus:** Resultat, ansvar, tydliga gränser.
- **Tanke:** Om någon inte fungerar i rollen och inte förändras, måste man avsluta samarbetet/uppgiftet.
- **Fördelar:** Tydlighet och handlingskraft. Kan kosta initialt, men tjänas in i längden. Kan ta tid.
- **Risker:** Kan uppfattas som hård eller snabb till beslut utan att ge tillräckligt stöd. Dåligt rykte.

Fortsatt arbete - systematik

- **Vad ska jag fokusera på?** En liten förändring hos mig själv. (skriv gärna ner)
- Vad går vi som arbetslag/förskola/skola vidare med? (*Något att enas kring*)
- Vem är ansvarig?
- När ska det följas upp?

Mer läsning och tips

- <https://invanare.ange.se/utbildning-och-forskola/okad-skolnarvaro---forskning.html>
- <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:hig:diva-43993>

Tack för att ni har lyssnat

Kontaktuppgifter:

Eva-Lena Årmyr, eva-lena.armyr@ange.se

Facebook: [Skolutveckling Ånge](#)

LinkedIn: [Eva-Lena Årmyr](#)

Ånge kommun - Västernorrland

- Mitt i Sverige (mellan Östersund och Sundsvall)
- 9050 invånare
- 380 barn i förskolan
- 1000 elever i kommunal regi
- 5 kommunala grundskolor (+anp.)
- 1 fristående grundskola F-9 (100 elever)
- 1 kommunal gymnasieskola
- Barnhälsa från jan 2023
- Skollogoped, specialpedagog, skolpsykolog och skolläkare, även för förskolan.
- Resursskola för elever inom autismspektrum och/eller språkstörning
- Skolhundar (certifierade)
- Föräldraskapssamordnare

Framgångsfaktorer i Ånge kommun - exempel

- Samverkan och samarbete med socialtjänsten (varje månad)
- Skolhund/ar från 2019
- Ställde frågor till andra aktörer och verksamheter "Vad frågar vi?" "Vad gör vi bra och kan förbättra?" - *Vilket bl.a. ledde till: NPF-studiepaket Specialpedagogiska skolmyndigheten*
- Långsiktiga mål tillsammans med politiken
- Nära vård: samverkan och samarbete med bl.a BUP - *Vilket bl.a. ledde till Nationella Vård- och InsatsProgrammen (NVIP)*
- Resursskola för elever med stora behov inom autism och språkstörning - *Vilket bl.a. ledde till halverad problematisk skolfrånvaro från ett år till ett annat*
- Barnhälsa i förskolan med specialpedagog, logoped och psykolog, även skolläkare - *Vilket bl.a. lett till ökade språkliga kunskaper (läsning) i grundskolans tidiga år*
- Närvaroarbete inom alla skolformer. Föreläsningar, bok och samverkan. Långsiktigt och systematiskt arbete.

Resultat från den studie som genomfördes

Tabell 1

Kännetecken för elever med problematisk skolnärvaro

1	2	3	4	5
Psykisk ohälsa	Neuro- psykiatriska funktion- snesdättnningar	Brist på skol- motivation	Brist på självvalt socialt sammanhang	Synliga men undaglidande kännetecken

Tabell 2

De involverade aktörernas roll i stödet

1	2	3	4	5
Att se och bekräfta	Skapa relation och band	Skapa social tillit och känsla för rättvisa	Skapa djupare förståelse och empati	Erbjuda ett meningsfullt sammanhang

Tabell 3

Gemensamma och olika synsätt ur ett flernivåperspektiv

Samsyn	1	2	3
	Att den specifika eleven i fråga har behov av stöd	Problemet exists	Upplevelsen av brist i samarbetet och önskan om förändring

Skiljaktigheter

1	2	3	4	5
Fördelning av ansvar	Innebördens av sekretess	Stödåtgärder och viktiga procedurer	Relationen mellan elevens lärande och hälsa	Mätning av närvaro

